

గీతా శతకము

(ప్రథమ పట్టం)

రచన :

ప్రయాగ వెంకటరీషాలక్ష్మీ సత్యవారాయణరాస్తి

గీతా పతకము

(త్రుధము షట్ము)

రచన :

ప్రయోగ వెంకటగాంధాలకృష్ణ సత్యనారాయణరాస్

గీతా శతకము - ప్రయాగ వేంకటగోపాలకృష్ణ సత్యనారాయణశాస్త్ర

ప్రథమ ముద్రణ : ప్లట ఆషాధ పుష్టి ఏకాదశి (తొలిఏకాదశి పర్వదినం)
(20 జూలై మంగళవారం, 2021)

ప్రతిలు : 1,000

వెల : భక్తి శ్రద్ధలు

సర్వహక్కులు : రచయితవి

ప్రచురణ :

పి.వి.బాలకృష్ణరాస్త్ర, పి.వి.ఎస్.మల్లికార్ణసరాస్త్ర
బరంపేట, నరసరావుపేట - 522 601, గుంటూరు జిల్లా.
సెల్ : 701 800 1914

ముద్రణ :

అంబుళి జమ్ముల రాధాకృష్ణ & బ్రహ్మ
మురళీ ఆఫ్సెట్ ప్రింటర్స్, నరసరావుపేట-522 601.
ఫోన్ : 08647-223844, సెల్ : 98491 26744.

అంకితం

ఇష్టాల్ వేంకట రమణ మాడిక్స్ సుబ్రహ్మణ్యాస్త్ర & శ్రీమతి పాలిజాతయ్య

సవేచన :

సీ॥ నవమాసములు మోసి నభమంత ప్రేమతో
పెంచి పోశించి లౌంచినారు
విద్యతోబాటుగా విజ్ఞానమును నేర్చి
బ్రతుకుబాటును మాకు పరచినారు
భవసాగరము దాట బ్రహ్మాపదేశమున్
జేసినారు ద్విజత్వ సింహలుగ
కనిపెంచు పితరులు కనిపించు దేవతల్
బుణము దీర్ఘగలరె యెప్పరైన?

తే॥గీ॥ కృష్ణభగవానుని భగవద్గీతలోని
ప్రథమపట్టమ్ము శతక రూపముగ ప్రాసి
యంకితం జిడుచుంటి మీ కమ్మ నాన్న
దయను చేకొనుడిదె నన్న ధన్య జేయ॥

ఇంగ్లీషు పత్రాల చిదంబర్ శాస్త్రము

ఎం.ఎ. (సం.), ఎం.ఎ. (తెలుగు), పిహెవ్.డి.

భాషాప్రవీణ, సాహిత్య విద్యాప్రవీణ

వికొంత ఆచార్యులు

ముందుమాటు

బ్రహ్మలీ ప్రయాగ వేంకట గోపాలకృష్ణ సత్యనారాయణ శాస్త్రి గారు రచించిన గీతాశతకాన్ని ఆమూలాగ్రం పరించి ఆనందించాను. గీతను తేటతెలుగులో తేటగీతిలో చెప్పి తేటతెల్లం చేశారు. శాస్త్రిగారు వృత్తి పరంగా సబ్ రిజిస్ట్రారుగా పనిచేశారు. ఇట్టి ఘందోబ్దమయిన కవిత్వ రచనకు ఏ మూత్రం సంబంధం లేని దా వృత్తి. అయినా పెద్దల నుండి పుణికి పుచ్చుకొన్న సంస్కరం, పొండిత్యం, కవిత్యం వారిచే నిట్టి మహాత్మార్థం చేయించాయి. భగవద్గీత మహాభారతంలోని భీము పర్వమునకు సంబంధించిన 25-42ల 18 అధ్యాయాల గ్రంథ భాగం. అలా భారతంలోని ఒక పర్వంలో కొన్ని అధ్యాయాల భాగమైనా ఈ భగవద్గీతకు హిందూమత గ్రంథంగా భ్యాతి ఉంది. భారత మంతకూ లేని ప్రచారం గీతాపారాయణలు, గీతాప్రవచన యజ్ఞాల ద్వారా భగవద్గీత కున్నది. వాజ్ఞయంలో వామదేవగీత,

చీరాల,
ప్రకాశం జిల్లా.
సెల్: 9848666973

ఉత్థాగీత, అనుగీత, మంకీగీత, బ్రహ్మగీత వంటి వనేకం వున్నాయి కాని గీతాశబ్దం భగవద్గీతకే రూఢి అయింది.

భగవద్గీత భావపూర్ణతలో మహాసముద్రం వంటిది. ఆ రత్నాకరంలో అనేక జ్ఞాన రత్నాలున్నాయి. అందరూ అందు మునిగి అనర్థ రత్నాలు అందిపుచ్చుకోలేరు. అందుకే శాస్త్రిగారు గీతా సముద్రంలో వెదకి మంచి రత్నాలను ఇలా తేటతెలుగు ద్వారా మనకు అందుబాటులోకి తెచ్చారు.

“గీతా సుగీతా కర్తవ్య, కిమన్యే శాస్త్ర సంగ్రహాః” ఒక్క భగవద్గీతను అనుసరిస్తే చాలు, అందలి ఉపదేశాలను పాటిస్తే చాలు, మరే శాస్త్రాలతోనూ పనిలేదని చెప్పబడింది. అటువంటి భగవద్గీత ఎక్కడ, ఎప్పుడు, ఎవరికి ఎందుకు ఏర్పడిందో గ్రహించి ముందుకు వెళ్లటం అవసరం.

గీతోపదేశం ప్రస్తుతం హర్యానా రాష్ట్రంగా చెప్పబడే చోట కురుక్షేత్రంలో చేయబడింది. త్రైతాయుగంలో రాజుల రూపంలో నున్న రాక్షసు లందరినీ సంహరించి వారి రక్తంతో ఐదు మడుగులను శ్యమంత పంచక మనే వానిని పరశురాముడు ఏర్పరచినది ఇక్కడే. గీతోపదేశం ఎప్పుడు జరిగింది అనే

విషయంలో మనం గీతా జయంతిని మార్గశిర శుద్ధ ఏకాదశి నాడు చేస్తాము. అంటే ఆ రోజు భగవద్గీత పుట్టినట్లు. కాని కార్తిక బహుళ అమావాస్య నాడు కురుక్షేత్రం మొదలయింది. అప్పుడే అర్ణునుడు యుద్ధరంగంలోని బంధువులను చూచి విషాదంలో పడటం, శ్రీకృష్ణుడు కర్తవ్యాన్ని బోధిస్తూ గీత చెప్పడం జరిగిందంటే కార్తిక బహుళ అమావాస్యయే గీతా జయంతి అవుతుంది కదా! అని ప్రశ్న. యథార్థంగా భగవద్గీత బయటకు వచ్చింది సంజయుడు ధృతరాష్ట్రసుకు చెప్పడం వల్లనే. అందుకే ‘ధృతరాష్ట్ర ఉవాచ’ అనే గీత ఆరంభమవుతుంది. యుద్ధమారం భించాక పది రోజులకు భీమ్యుడు పడిపోయాడు. ఆ ముఖ్య విషయం ధృతరాష్ట్రసుకు చెప్పడం కోసం సంజయుడు వెళ్లి ఏకాదశి నాడు కలిశాడు. అప్పుడే సంజయ ధృతరాష్ట్ర సంవాదంలో గీత వెలువడింది. కాబట్టి మార్గశిర శుద్ధ ఏకాదశి నాడే గీతాజయంతి చేసుకొంటాము.

భగవద్గీతకు వక్త ఒక్కడే - శ్రీకృష్ణుడే కాని శ్రీతలు ముగ్గు రున్నాయి. అనఱు ఎవరి కోసం చెప్పాడో ఆ అర్ణును దొక శ్రోత. తిరస్కరిణి విద్యతో వేదవ్యాసానుమతితో విన్న సంజయుడు రెండవ శ్రోత. జెండాపై కపీరాజు మూడవ శ్రోత. బ్రహ్మ విద్యను

గురువనుమతి లేకుండా విన్నందుకు ప్రాయశ్శిత్తంగా హను మంతుడు గీతకు పైశాచి భాషలో వ్యాఖ్యానం ప్రాశాడు. యథార్థంగా గీత అర్ఘునుని నెపంతో మానవులనే కర్తవ్య నిష్పత్తిలను చేయడం కోసం శ్రీకృష్ణుడు చెప్పాడు. ‘సుధిరోక్తా’ అనడంలో తాత్పర్య మదే. ఇట్టి మహాత్రరమైన భగవద్గీత యుద్ధస్నాదాన్ని ప్రింట్ హిస్టోరిందని, దీనిని నిషేధించాలని రష్యా కోర్టులో కేసు వేసి ఓడిపోయారు. అహింసావాది గాంధీ మహాత్ముడు నిరంతరం చేత ధరించే గీత హింసా ప్రేరకమా? ప్రపంచ ప్రభ్యాతుడైన సైంటిస్టు ఐన్స్టిన్యూను ఒక వ్యక్తి ‘మీరింతవారవడానికి ప్రేరణ ఏమిటి?’ అని అడిగాడు. అయినను తన లైబ్రరీలోకి తీసుకొని వెళ్లి ఐన్స్టిన్యూను ఒక గ్రంథాన్ని తీసి ‘ఇదే నాకు స్వార్థిదాత’ అని చూపాడు. అది భగవద్గీతే.

అలహబాదు హైకోర్టు భగవద్గీతను ధర్మశాస్త్రమే అని, జాతీయ పుష్పము వలనే దీనిని జాతీయ గ్రంథంగా చూచుకోవాలని వ్యాఖ్యానించింది. జలాలుద్దీన్ అనే పాకిస్తాన్ హైది 16 ఏళ్లు వారణాసి జైలులో ఉన్నాడు. ఆ కాలంలో రోజు భగవద్గీత చదివేవాళ్లని దాని వల్ల మంచి విద్యాబుద్ధులు అభ్యి M.A. కూడా చేశానని చెప్పి విడుదల కాగానే భగవద్గీత తీసుకొని పాక్కు

వెళ్లాడు. ఇలా అందర్నీ ప్రభావితం చేయగల గీతను తెలుగు వారికి తేట తెలుగులో చెప్పాలని శ్రీ శాస్త్రిగారు సంకల్పించడం ప్రశంసార్థముయిన విషయం.

భగవద్గీత 18 అధ్యాయాలలో తొలి ఆరు అధ్యాయాలను స్వీకరించిన శాస్త్రిగారు మొత్తం 280 శ్లోకాల నుండి ముఖ్యమైన 108 శ్లోకాలను ఎంపిక చేసి వానిని తమ మధురమైన పద్య రచన రూపంలో అందించారు. గీత 2వ అధ్యాయం 22వ శ్లోకం ‘వాసాంసి జీర్ణాని యథావిహాయ’ అనే శ్లోకం. దానిని ఇందలి 10వ పద్యంగా ‘మానిసి ధరించు వస్త్రము ల్యాసి పోవ’ అంటూ భావహృతంగా రచించారు. అలాగే కైబ్యం మాస్సుగమః పార్థ’, అనే 2-3 శ్లోకాన్ని ‘ఫిరికి తనముగా నుండుటే బెండువడుట’ అంటూ 12వ పద్యంగా ప్రసన్న గంభీరంగా అనువదించారు. ‘జాతస్యహి ద్రువో మృత్యుః’ అన్న 2-27ను ‘పుట్టు ప్రతివాడును తుడకు గిట్టుచుండు’ నంటూ 15వ పద్యంగా ‘కర్మశ్యే వాధికారసే’ అను 2-47 శ్లోకాన్ని ‘పనులు చేయుటయే నీదు బాధ్యతగును’ అని 17వ పద్యంగా ‘యద్య దాచరతిజేష్ఠః’ అనే 3-21 శ్లోకాన్ని ‘కేష్ట లగు వార లే పని చేయుచుందు’ రని 23వ పద్యంగా ఇలా ప్రతి శ్లోకమును తమ ప్రసన్న మధుర

రచనతో తెలుగు వారి ముందుంచారు. దీనిని హర్షిగా చదివిన వారెల్లరూ ఆధ్యాత్మికానంద మసుఖవింపగలరనుటలో సందేహం లేదు. కంఠస్థం చేయుటకు థండుస్య అనుకూలం కాబట్టి పిల్లలచే వీనిని చక్కగా కంఠస్థం చేయింపవచ్చు.

ఇలా భగవద్గీతా సారాన్ని హర్షిగా అందించి శ్రీ సత్య నారాయణశాస్త్రి గారు తెలుగువారికి గీతానందమందిస్తూ తమ పేరులోని కృష్ణశబ్దం సార్థకం చేసుకొంటారని ఆశిస్తున్నాను. అందుకు వలయు ఆయురారోగ్య భాగ్యములు ప్రసాదింప గలందుకు గీతాచార్యుని శ్రీకృష్ణ పరమాత్మను వేదుకొంటున్నాను.

చీరాల

శ్రీప్రథమ జ్యేష్ఠము

-అన్నదానం దిద్ంబర్శాస్త్రి

ఆముదాల మురళి
శతావధాని

తిరుపతి, చిత్తూరు జిల్లా.
సెల్ : 94404 32683

తత్తు సర్వాణి తీర్థాని

ఆర్థ సంస్కృతికి మూలకందములు ప్రస్తాన త్రయము. అందులో సర్వసులభము, సర్వోపనిషత్స్వారము, సకలయోగ సమన్వితమూ అయినది భగవద్గీత. జీవన రణరంగ మధ్యమున అటు సుజ్ఞానిగాక, ఇటు అజ్ఞాని గాక మధ్యస్థుడై, మోహగ్రస్తుడై సంశయాత్ముడై నిలబడ్డ ప్రతివ్యక్తి మధ్యముడే, అనగా పొందవ మధ్యముడే. మధ్యమునికి సందేహం కలుగుతుంది. సందేహం ఉన్నచోటనే బోధన సాధ్యమవుతుంది. సర్వ మానవజాతి సౌభాగ్య నిమిత్తం అర్థమనట్టి నిమిత్తంగా చేసుకొని భగవంతుడు చేసిన ప్రశోధమే భగవద్గీత. చేతబట్టిన ప్రతివారి చేతము లందు ఉతముగా నిల్చి తరింపవేయు తార్పికచర్చ భగవద్గీత.

ఇందలి పద్మనిమిది అధ్యాయాలను కర్కు-భక్తి- జ్ఞానము లను పేర మూడు షట్యూలుగా విభజించారు. ఇవి ఉత్తరోత్తరం బలీయమైనవి. ఇందు ప్రథమభాగమైన కర్కుషట్యుమును 'గీతా శతకము' అను పేరుతో 'బ్రహ్మతీ' ప్రయాగ వేంకట గోపాలకృష్ణ సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు పద్యానువాదం చేశారు. శతక

X

నియమాన్ని అనుసరించి "వినుము పార్శ! గీతాబోధ విమల మతిని" అన్న మకుటాన్ని ఏర్పరచుకొన్నారు.

శ్రీ శాస్త్రిగారి రచనా ప్రణాళిక ప్రశ్నతరమైనది. వీరు విషాదాన్ని వదలి కేవలం 'భగవానువాచ'ను మాత్రమే తన శతకానికి వస్తువుగా ఎన్నుకొన్నారు. "అత్యనిత్యదు మరణించ డవ్యయుండు..." అంటూ సత్పుదార్థ ప్రతిపాదితమైన పద్యంతో ప్రారంభించారు. వెంటనే శాస్త్ర మర్యాద ననుసరించి అధికారిని ప్రతిపాదించే స్థితప్రజ్ఞ లక్ష్మణాలను తెలిపే "విద్యా వినుయ సంపన్సే బ్రాహ్మణే..." ఇత్యాది శ్లోకాలకు అనువాదం చేశారు.

కర్కు షట్యూలికి కీలకమైన సూత్రమగు "కర్కుష్టేవాధి కారస్తే..." ఇత్యాది శ్లోకానికి చేసిన అనువాదం రఘు తరముగా నున్నది. అనువాదాన్ని పవిత్ర పాపమని పెద్దలు అంటుంటారు. దానికి కారణం అనువదించేవారు మూలకర్త భావాన్ని సంపూర్ణంగా అభివ్యక్తి చేయరని. కాని ఈ అనువాదం దానికి అపవాదు. గీతా హృదయాన్ని శ్రీ శాస్త్రిగారు చక్కగా అర్థం చేసుకొని అనువ దించారు. ఇది ముముక్షువులకు దారి దీపమగుగాక. శతక కర్కుకు శుభాకాంక్షలు.

-కముదాల ముర్ళి

XI

డా॥ చేరెద్ది మస్తాన్ రెడ్డి

ఎం.ఎ., పిహాచ.డి.
(గోల్డ్ మెడలిష్ట్)

తీణిపాల్ (రత్నీర్ణు)

నవోదయ నగర్,
నరసరావుపేట - 522 601,
సెల్ : 99491 79268

మధురవక్తవ్యా
డా॥ పోలెపెళ్ళి రాధాకృష్ణమూర్తి

ఎం.ఎ., ఎం.ఫిల్స., పిహాచ.డి.

(గోల్డ్ మెడలిష్ట్)

తెలుగు లెక్చరర్ (రత్నీర్ణు)

నరసరావుపేట - 522 601,
సెల్ : 8978 525 456.

గోపాలకృష్ణం వందే!

శ్లో॥

సుశీలో మాతృపుణ్యేన, పితృపుణ్యేన బుద్ధిమాన్ |
ధార్మికః పూర్వపుణ్యేన, స్వీయపుణ్యేన భాగ్యవాన్ ||

మా ప్రియమిత్రులు బ్రహ్మతీ ప్రయాగ వేంకట గోపాల
కృష్ణ సత్యనారాయణ శాస్త్రిగారు సచ్చీలురు, బుద్ధిమదగ్రేసరులు;
పరమ ధార్మికులు, భాగ్యవంతులు. పురాకృత సుకృతం వలన
'శుచీనాం శ్రీమతాం గేహే' జన్మించినవారు. రిజిస్ట్రేషన్ అండ్
స్టోంప్స్ డిపార్ట్మెంటలో సబ్ రిజిస్ట్రేరుగా సమర్థతతో ఉద్యోగ
నిర్వహణం చేసినవారు. వారి కవితా ప్రస్తానంలో మొట్టమొదటి
రచన ప్రస్తుతం మన కరకుమలాలలో ఉన్న ఈ గీతాశతకం.

యావత్ ప్రపంచమూ ప్రశంసించిన మన సనాతన

ధర్మానికి వేదం తరువాత ప్రమాణమైనది ప్రస్తానత్రయం-ఉప
నిషత్తులు, బ్రహ్మసూత్రాలు, భగవద్గీత. మన నిత్య జీవితంలో
ఏ సమయంలో ఏ సమస్య వచ్చినపుటికీ దానికి సరియైన
పరిపోరం భగవద్గీతలో కనిపిస్తుంది. 'ఈ పని చేయబమా;
చేయకపోవటబమా?' అనే సంకట పరిస్థితి వచ్చినపుడు ఇదే
భగవద్గీత మనకు సరియైన దిశానిర్దేశం చేసి మనలను కర్తవ్య
స్వభులను చేస్తుంది. కనుకనే మనం గీతను పారాయణగ్రంథ
మనే కాకుండా ఆచరణగ్రంథమని కూడా అంటున్నాం.

18 అధ్యాయాలు, 701 శ్లోకాలున్న భగవద్గీత నాథ్య
త్రిక్ల లోకం మోక్షసప్తశతిగా సంభావిస్తున్నది. శాస్త్రిగారు 'పద్య
తోరణ' మనే వాట్సవ్ బృందంవారి సూచన ననుసరించి భగవ
దీతలోని ఆరు అధ్యాయాలలో ఉన్న 280 శ్లోకాల సారాంశాన్ని
'వినుము పార్శ! గీతాబోధ విమలమతిని' అనే మకుటంతో 'గీతా
శతక' మనే పేరుతో 108 తేటగేతి పద్యాల గ్రంథంగా అనువ
దించారు. శాస్త్రిగారు మిగిలిన పన్నెండు అధ్యాయాల నిదే
మకుటంకో మరి రెండు శతకాలుగా రచించాలనీ, జగద్గురు
వైన గోపాలకృష్ణుడు వారికి ఆ శక్తిని, అదృష్టాన్ని అనుగ్రహించా
లని మేము మనసారా కోరుకొంటున్నాం!

శ్రీ ప్రయగ వారి ఈ రచన అద్భుత మీద ఆవగింజ జారినట్లుగా సులభసుందరంగానూ, మృదుమధురంగానూ సాగింది. ‘కర్మ యోగికి బంధమ్యు కాదు కర్మ’ (39), ‘జన్మములు సేయకుండిన సున్న గతులు’ (42), ‘తాను చేయుట లేదని తలచు యోగి’ (57), ‘విజ్ఞాదేస్వరు కోరడు విషయసుఖము’ (67), ‘బ్రహ్మనిర్వాణమును సదా బదయు యోగి’ (69), ‘స్వర్వమును మృత్యుకను జూచు సమముగాను’ (81), ‘పొందు నుత్తమ సుఖమును బొందితోడ’ (93), ‘శ్రీ సదాచారపర గృహసీమలందు’ (100), మొదలైనవి దీనికి మంచి ఉదా హరణలు. ‘వేదములు బ్రహ్మ నుండియే వెలువడినవి...’ (29), అనే పద్మాన్ని శాస్త్రిగారు మూలవిధేయంగా చక్కని కారణమాలగా రచించారు. ‘తాపసుల కంటే నధికుండు ధ్యానయోగి’ అనే పద్మం ‘తస్మాద్యోగీ భవార్ఘన’ (6-46) అనే శ్లోకానికి మంచి అనువాదం.

శ్రీ శాస్త్రిగారి తండ్రి బ్రహ్మాశ్రీ ప్రయాగ వేంకట రమణ
మాణిక్య సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు శిష్యవాత్సల్య మతివేలంగా
కలిగిన ఉత్తమ ఆంద్రాధ్యాపకులు. విశేషించి రసవత్సవివర్యులు.
తల్లి లాసో॥ పారిజాతమృగారు ‘అన్నపూర్ణకు నుద్దియో’ ఆదర్శ

గృహాణి. శాస్త్రిగారు ఈ గీతా శతకాన్ని పునరావృత్తి రహితమైన శాశ్వత పుణ్యలోక నివాసం చేస్తున్న తమ తల్లిదండ్రుల స్నేహయ్యర్థం వారి కంకిత మిచ్చి ‘త్రిభిః పుత్రస్య పుత్రతా’ అను దానికి కొన సాగింపుగా నాలుగవ విధంగా పితృణాన్ని తీర్చుకొంటున్నారు. అందరమూ ఆనందంగా అభినందించదగిన విషయమిది.

ఈ పద్యగీతా మకరంద బిందువుల నాస్వాదించిన పొతక మహాశయు లందరూ భగవద్గీతా మూలగ్రంథాన్ని చదివి మరింత ఆనందానుభూతినీ, ఆ గీతాసందేశాన్ని ఆచరించి సమస్త సౌభాగ్యాలను పొందాలని మనస్యుర్తిగా కోరుకొంటున్నాం.

ప్లవ, జ్యోతిం,
ఏరువాక పూర్తిమ,
24-06-2021.

-చేరడ్డి మస్తన్ రెడ్డి
-పోలేపెద్ది రాధాకృష్ణమూర్తి

అంతరంగం

నేను 3 సంవత్సరాల క్రితం మైసూరు శ్రీ గణపతి సచ్చిదానంద స్వామివారి శ్రీమద్భగవద్గిత ఆన్నిలైన్ తరగతులకు ప్రతిరోజు అన్ని అధ్యాయాల్లో అన్ని శ్లోకాలు కంఠస్థం చేసే ప్రోగ్రాంకు ఇటీవల వరకు హజరవుతూ వచ్చాను. ఆ సందర్భంగా ప్రతిరోజు శ్లోకాలు వల్లె వేస్తూండటం వలన భగవద్గితపై మక్కువ అనుబంధం ఏర్పడ్డవి. అనుకోండా ‘పద్యాల తోరణం’ అనే వాటావ్ గ్రూప్ నిర్వాహకులు ‘సామాజిక శతకపద్య హోల్ ద్వారా శతకపద్యరచన చేయవలసిందిగా ప్రోత్సహించారు. ఈ సంవత్సరం 2021 జనవరి నెల 1వ తేది నుండి శతక రచన భగవద్గిత (ప్రథమ షట్టు) ప్రారంభించడం జరిగింది.

నేను కవిని కాను. పండితుడిని కాను. చందో వ్యాకరణాల గురించి పెద్దగా ఏమి తెలియదు. చిన్న తనంలో మానాన్నగారు ఏటిని పరిచయం చేశారు. తర్వాత మునిసిపల్ ప్రోస్సుగ్గుల్లో చదువుకునేటప్పుడు తెలుగు పార్ట్-2కు శ్రీ దమ్మాలపాటి శేఖరిశర్మగారు పార్ట్-1కు శ్రీ లంకా సీతారామశాస్త్రిగారు వచ్చేవారు. ఆ సమ యంలో పద్య సాహిత్యం మీద కొంచెం అభిమానం కలిగింది. ఏహో చిన్న చిన్న పద్యాలు అప్పుడప్పుడు ప్రాస్తుండేవాడిని. ఈ గురువరేణ్యులు నాకు

చిరస్వరణీయులు.

నా గీతాశతక రచన పూర్తి అయింది. కానీ దీన్ని సంస్కరించాలి. మిత్రులు, స్నేహాలీ, గురుతుల్యులు, మధురవక్త బ్రహ్మతీ దా॥ పోలేపెద్ది రాధాకృష్ణ మూర్తిగారిని సంప్రదించాను. వారు పనుల్లో చాలా బిజీగా ఉన్నప్పటికీ దయతో అమూలాగ్రం చూచి అవసరమైన సవరణలు చేసి సంస్కరించారు. పలుసలహాలను ఇచ్చారు. వారికి సదా కృతజ్ఞాణి. వారు దా॥ చేరెడ్డి మస్తాన్రెడ్డి గారూ కలిసి చక్కని అభిప్రాయాన్ని ప్రాసి ఇచ్చారు. శారదా రూపులైన ఆ ఉభయులకు కృతజ్ఞతాపూర్వక నమస్కారములు.

అట్లే సద్గురువర్యులు, అధ్యాత్మికవేత్త, పెద్దలు అయిన దా॥ అన్నదానం చిదంబరశాస్త్రిగారిని అభ్యర్థించిన వెంటనే వారు ముందుమాటను ఎంతో వివరణాత్మకంగా ప్రాసి పంపారు. వారికి కృతజ్ఞతా పూర్వక నమోవాకములు. శతావధాని వర్యులు శ్రీ ఆముదాల మురళిగారు యొంతో పనిచుత్తిడిలో అవిక్రాంతంగా ఉన్నప్పటికీ శతకం మొత్తాన్ని చూచి దయతో తమ అభిప్రాయాన్ని వెంటనే అందించారు. వారికి నమఃపూర్వక కృతజ్ఞతాంజలులు.

ఈ శతకాన్ని సర్వాంగ సుందరంగా, నిర్మప్పంగా

ముద్రించిన మరళీ ఆఫ్సెట్ ప్రింటర్స్ అధినేత ఆక్షరశిల్పి శ్రీ జమ్ముల రాధాకృష్ణ గారికి, వారి సోదరులకు, సిబ్బందికి శుభాభినందనలు.

ఈ గీతాశతకంలో ఏవైనా తప్పులు దొర్లి ఉంటే అవన్నీ కేవలం నా తప్పులుగా భావించి మన్మించండి. ఒప్పులను శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ బోధలుగా గుర్తించండి.

కం॥ కాతరుడను, నా తరమా?

గీతాశతకమును తేటగీతుల వ్రాయన్

గీతాచార్యుడు కృప నా

చేతమున నిలిచి శతకము జెప్పేనో యేమో!

ది. 8-7-2021

గురువారం

నమస్కమాంజలులతో
ప్ర.వెం.గా.కృ. సత్యాగ్రాయణచాగ్రము

XVIII

శ్రీగురుకులమిశ్రమ

1. శ్రీగురుకులమిశ్రమ ధ్యానింతు చిత్రమందు,
ఆజునకు, హరికి, హరునకు నంజలింతు
శారదా, లక్ష్మీ దుర్గల సన్మతింతు
అవలించిన చీకటి నణచివేయ
2. పలుకులతల్లి! జ్ఞానదు!
చిలుకుము నామైన దివ్య చేతన సుధలన్!
తొలగింపవె యజ్ఞానము!
వెలిగింపవె చిన్నచివ్వె విమల చరిత్రా!

గీతా శతకము

అత్మ నిత్యుడు మరణించ డవ్యయుండు
శాశ్వతుండు, పురాణుడు సర్వగతుడు
ఏ వికారము లంటవు, ఎప్పుడుండు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

2

గీతా పతకము

విద్య వినయమ్మ లున్నట్టి విప్రవరుని
ఆవ, నేన్నను, కుక్కను, హంతకులను
సతతమును పండితుడుజూచు సమముగాను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

2

క్రుంగి పోడు కష్టమ్ముల గుంపుగాంచి
సుఖములకు పొంగిపోడెప్పు సుజనుడిలను
కోపము, భయానురాగాల దాపుజనడు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

3

మోహ మహకీర్తి కలిగించు మునులకైన
స్వర్గ సంప్రాప్తికడ్డగా వచ్చునెపుడు
అర్య లీ మోహమును పొంద నదలుచుంద్రు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

4

కూర్చు మలజడి కవయవాల్ గొనును లోని
కటుల నిందియములు విషయముల దెసకు
పరుగులిడక నిరోధించవలయు మనసు

గీతా పతకము

చిత్త మంతర్ముఖమ్ముగ చేయవలయు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

5

విషయచింతన సంగమున్ బెంపుజేయు
సంగమువలన కామమ్మ సంజనించు
కోరికలుదీరకన్ బుట్టు కోపమిలను
దానితోబుట్టు మోహమ్మ; దానివలన
స్ఫృతియు నశియించు; నటుపైన చెడునుబుఢి
బుఢిచెడినప్పు పతితుడో పురుషుడెపుడు
విదుపు మిహ్వుడె మూలమౌ విషయధ్యస
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

6

రాగమును ద్వేషమును రెండు రహితమగుచు
ఇంద్రియములును, మనసుండు నెవనివశము
అతడు వైర్యల్యమును, శాంతమతిని పొందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

7

మనసు నిర్మలమైనట్టి మానవునకు
సర్వ దుఃఖమ్ములు శమించు, శాంతిగల్లు

4

శీఘ్రముగ బుద్ధి యాత్మలో స్థిరతభొందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

8

కర్మచేయుట యోగము కౌశలముగ
సమతఖ్యాని నిష్ఠాము సరణిజేసి
ఫలిత మాశింపకుము చేయు పనులయందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

9

మానిసి ధరించు వప్రముల్ మాసిపోయి
చినిగిపోవగ, వదలుచు చింతలేక
తాను సరిక్రొత్త వప్రముయై దాల్చునట్లు
జీర్ణమైనట్టి దేహముల్ జీవివదలి
నవ్య తనువుల జోరబడు నయముగాను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

10

బాల్య, కౌమార, యోవన, వార్ధకములు
ఎటుల తనువునకుండునో యటులనుండు
తిరిగి జీవున కితరమూ దేహప్రాప్తి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

11

గీతా పతకము

5

పిరికితనముగ నుండుటే బెండువడుట
క్లైబ్య, దుర్ఘలత్వమ్ములు, కశ్యలముల
దరికి రానీక దైర్యంపుదారి జనుము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

12

బుద్ధమంతుడిట సమత్వ బుద్ధితోద
ఫలిత మాసించకయే, మంచిపనులు జేసి
బయటపడు, జననమరణ బంధములను
పొందుమోక్షము, లేదెట్టి సందియమ్ము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

13

నిర్వికారుడు, స్థిరు డాత్మనిత్యముందు
జనన, మరణాలులేనట్టి శాశ్వతుండు
పంచభూతాలు వాని బాధించలేవు
సర్వగత, పురాతనుడు, నాశరహితుండు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

14

పుట్టు ప్రతివాడును తుదకు గిట్టుచుండు
గిట్టి చనినవాడు తిరిగిపుట్టు భువిని

గీతా పతకము

6

చావు పుట్టుకల్ తప్పించ శక్యమౌనె?
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

15

మదినిగల కోరికలనన్ని వదలివేసి
తానె తనయాత్మలో జూచి తత్క్షమరసి
ఆత్మనిష్టుడై యానంద మనుభవించ
వాడొ స్థితప్రజ్ఞుడై వరలుభువిని
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

16

పనులు చేయుటయే నీదుబాధ్యతగును
ఫలితమాశించకుము, చేయుపనిని విడకు
ఫలితమిచ్చెడి వాడొక్క పరమశివుడె
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

17

నదులజలములు సంద్రమ్మునందు కలియ
జలధి పెరుగదు, తగ్గదు, నిలుచునట్టె
జ్ఞానియును నిర్వ్యకారుడై సంచరించి
అహము, మమతలు, కోరికలన్నివిడువ

గీతా పతకము

7

అతడె శాంతినిబొందును నహరహమ్ము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

18

మనసు విషయభోగములపై మరలుచుండు
దంబమున నిందియముల నడంచునెవడు
వాడు కపటి, విమూఢుండు, వంచకుండు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

19

మను విరాగియై యింద్రియమ్ముల జయించి
పిదప మనసును నియమించి అదుపుజేసి
కర్మచేయును నిష్టాము కర్మయోగి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

20

మనసు శుద్ధమగు నియతమౌ పనులను
పనిని చేయుటయేమేలు, పనినిమాన
సోమరితనాన మానిసి తామసుడగు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

21

జనులు సన్మార్గమునబోవు సరణినడచి
విహితకర్మలు సద్భుద్ధి పెంపుజేయ

గీతా సతకము

8

మను జనకాదులందరు మక్కిగనిరి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

22

శేషులగువార లే పనిచేయుచుందు
రితరు లా పనిచేయుదు రింపుమీర
అది ప్రమాణంబుగా నొప్పు నవనియందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

23

నాకు కర్మలతో పని లేకయున్న
జాగరూకుడ నోచు భూజనులకొరకు
కర్మలను జేయుచుంటేని మర్మమెరగి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

24

జనుముల సృష్టిజేయుచు జనులతోడ
పల్చైనట్టుల పరమేష్టి పరమకృపను
“కామధేనువువలె దీర్ఘ కామితములు
వృద్ధిపొందుడు మీరలు వీనివలన”
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

25

దేవతలు యజ్ఞములచేత తృప్తిపొంది
వర్షములనిచ్చి గలిగింతు హర్షములను
ఈ పరస్పర భావనలిచ్చుపుభము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

26

ఇష్టభోగాలు దేవతలిడగ, తిరిగి
వారి కర్మణసేయక భక్తితోడ
తానె భజియించువాడౌను తస్యరుండు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

27

యజ్ఞశిష్టమ్యు భజియించ నమృతమగుచు
పాపములరాశి భస్యమై పరముజేర్చు
పిల్లికైనను బిచ్చమ్యు పెట్టకుండ
తినును తనపాపమును వండుకొనుచు పాపి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

28

వేదములు బ్రహ్మనుండియే వెలువడినవి
వేదములనుండి సత్కర్మ విదితమయ్యే

10

గీతా హతకము

అట్టి సత్కర్ముల గల్లు యజ్ఞములును
 యజ్ఞములవల్ల మేఘమ్యు లావరించు
 మేఘ మన్మంబులిచ్చును మిక్కటముగ
 అన్నమువలన జీవులుత్పన్నమగును
 జన్మములు బ్రహ్మ సుస్థిర స్థానమయ్యె
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

29

ఆత్మవిజ్ఞాన మెరుగువా డహరహమ్యు
 ఆత్మయందున క్రీడించు, ననుభవించు
 నందె నానందము, రమించు నందెతుఫ్షి
 వాని కెవ్విధమైనట్టి పనులులేవు
 కర్మచేయును లోకసంగ్రహము కొరకు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

30

ప్రకృతి సత్క్యాది గుణములవలన పనులు
 సర్వమును చేయబడుచుండ సఫలముగను
 తనదు కాయమ్యు నాత్మగాతలచు మొత్తము

11

గీతా హతకము

కర్త తానంచు పలుకును కావరమున
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

31

ధర్మమునకు హోనికలుగు తరుణమందు
 పెచ్చరిలు నధర్మంబు బల్ పొచ్చగాను
 అట్టిదాని నణచగ నేపుట్టుచుందు
 ధర్మసంస్థాపనముజేయ ధరకు వత్తు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

32

సజ్జనులగావ, దుష్టుల సంహరింప
 ధర్మ సంస్థాపనముజేయ ధరణియందు
 అవతరించుదు నవసరమైన యపుడు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

33

కర్త నేనయి గుణములు కర్మములను
 బట్టి సృష్టి చేసితి నాల్గు వర్షములను
 నేనకర్తగా నవ్యయుగా నెరుగుము
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

34

శాప్ర విహితవో కర్మలచంద మెరిగి
చేయరానివో కర్మలు చేయకుండ
తెలిసికొను మకర్మములను తెలివితోడ
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

కర్మయందు నకర్మను గాంచునెవడు
ఇల నకర్మలో కర్మను నెవడు జూచు
అతడె బుధ్భిశాలి, వివేకి యతడెయోగి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

కామ సంకల్పములు లేక కర్మ జేయు
నట్టి విబుధుని కర్మ, జ్ఞానాగ్నియందు
భస్మమగు, నాతడెయోను పండితుందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

అన్యవస్తువుల్ గొనకుండ, నాశవీడి
ఇంద్రియ, మనమ్ములను నిగ్రహించిరేని
కలుష మంటదు కాయమ్మకర్మ వలన
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

35

36

37

38

యత్న మొనరింపకుండగా నందినట్టి
దానితో తృప్తిబొందుచు, ద్వంద్వములను
లెక్క పెట్టుకను, నసూయలేక, పనులు
కాయ ర్మైనను, పండైన గణతిగొనని
కర్మయోగికి బంధమ్ముకాదు కర్మ
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

హోమసామగ్రి, ద్రవ్యమ్ము, హోత, యగ్ని
అన్నియును పరబ్రహ్మమై యలరుచుండె
యజ్ఞ ఘలితమ్ము కూడ బ్రహ్మర్పణంబె
సర్వమును బ్రహ్మమయమని చాటుచుండె
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

ప్రాణ వాయువును, నపాన వాయువందు
హుతము చేయుచునుందురు యోగివరులు
ప్రాణమం దపానమును హవనము చేతు
రటులె, నాహోర నియమమ్ము లనుసరించి
నిలిపి, యారెంటి గమనాలు నెమ్ముదిగను

గీతా పతకము

ప్రాణముననె ప్రాణముల హవనముచేయ
జరుగు పాపనాశమ్యులీ జన్మములను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

41

యజ్ఞశిష్టమృతము దిన నవనియందు
అమరుడై పరబ్రహ్మలో నైక్యమగును
జన్మములు సేయకుండిన సున్న గతులు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

42

వేదములు యజ్ఞములదెల్పు వివరముగను
శ్రద్ధ నవిజేయ త్రికరణశుద్ధి తోడ
పాపము నశించి జీవుండు పరముబొందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

43

ద్రవ్య యజ్ఞమ్యు కంటెను తరచిచూడ
జ్ఞానయజ్ఞమే మేలని జ్ఞానులనిరి
కర్మ లన్నింటికిని పరాకాష్ట యదియె
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

44

గీతా పతకము

అట్టి జ్ఞానమ్యు బడయగా నణకువగను
తత్స్వవేత్తల సేవించి, దండమిడుచు
నడుగ నుపదేశముల నిత్తు రనవరతము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

45

పాపులందరిలో మహాపాపి ర్యైన
ఫోర భీకర పాప సంసార జలధి
జ్ఞానమను తెప్ప సాయమ్యున తరియించు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

46

దేని దెలియంగ మోహమ్యు తిరిగిరాదో;
ఎట్టి జ్ఞానమ్యు పొందగా నిలను సర్వ
జీవులను నాత్మయిందును, దేవునందు;
చూతువో యట్టి జ్ఞానమ్యు సూరివరుల
సేవచేయుచు పొందుము చింతలేక
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

47

కొండవలె నున్న కట్టెల మండెనైన
మందుచున్నట్టి యగ్ని భస్మమ్యు జేయు

16

గీతా పతకము

జనన మరణాల కర్మల సంచితముల
నట్టె కాల్చ నశించు జ్ఞానాగ్ని చేత
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

48

శ్రద్ధగలవాడు, ఇంద్రియ జయముగల్లి,
పరమనిష్ఠను, జ్ఞానమ్యు బడసి, పొందు
నాతృశాంతిని, మోక్షమ్యు నచిరముగను.
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

49

శ్రద్ధ లేనట్టి వాడును, సంశయాత్ము,
డజ్ఞాడు జనన, మరణమ్యులందు బడుచు
నాశమును పొందుచుండిరి, లేశమైన
శాంతి, సుఖములు బడయడు సంశయుండు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

50

కాన నుదినిగల, యవివేకమున బుట్టు
సంశయమును జ్ఞానాసితో సంహరించి
లెమ్ము! యోగమ్యుతోడ కార్యమ్యుసలుప
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

51

గీతా పతకము

కర్మసన్మాస, నిష్ఠామకర్మయోగ
ములును రెండును ముక్తిదములయి వెలిగి
కనగ రెంటను కర్మయోగమ్మె మిన్న
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

52

కోరికలు, ద్వేషమును లేక కూర్చు నిలిచి
ద్వంద్వముల కతీతుడగుచు, బంధములను
విడువ, నిత్యసన్మాసిగా పిలువబడును
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

53

కర్మయోగమ్ము, జ్ఞానయోగములు రెండు
వేను వేరంద్రు మూఢలు, వేరుకాదు.
దారులవి రెండు పరమాత్మదరికి చేర్చు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

54

నరుడు నిష్ఠామకర్మ నొనర్చినపుడు
కర్మసన్మాసమును చేయు మర్మమెరుగు
యోగనిష్ఠను గల కర్మయోగి విధిగ

17

చేరు బ్రహ్మమ్య నత్యంత శీఫ్రముగను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

55

కర్మయోగియు, సహృదయనిర్మలుండు
ఇంద్రియములను, మనసుజయించు యోగి
సర్వభూతాత్మ తనయాత్మ సమమటించు
నమ్మి, కర్మలుచేయ నాశమ్ము లేదు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

56

తత్త్వవేత్త కనును, విను, తాకు, విడచు
వాసనల జూచు, గ్రహియించు, శ్యాస్పిల్చు,
నడచు, భాషించు, నిద్రించు, కుడుచు, చూచు
కనులుమూయును, తెరచు, నీకర్మలన్ని
చేయునవి యింద్రియములంచు చింతజేయు
తాను చేయుటలేదని తలచు యోగి!
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

57

బ్రహ్మ కర్మించి చేసెడు పనులయిందు
సంగమును ఏడ పాపసంక్షయము జరిగి

కమలపత్రమ్ముపై నీటీకణము వోలె
బంధమంటదు యోగికి భవము తొలగు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

58

కర్మయోగులు నిష్టాము కర్మజేసి
చిత్తశుద్ధిబొందగ, బుద్ధి, చిత్తములను
ప్రవిమలేంద్రియములు శరీరమ్ము చేత
కర్మ చేయుచు నుండ్రు నిష్టాముగను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

59

కర్మఫలములు మదివీడి కర్మయోగి
ఎట్టి కర్మ చేయకను, చేయించకుండ
వాకిళులు నాలుగైదున్న పట్టణమున
హయిగా నుండు స్వవరేంద్రియములు గర్భి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

60

పాప పుణ్యాలు జీవులు వారు చేసి
యనుభవింతురు వారలే యవనిపైన

స్వీకరింపడు దైవము వేనినైన
 సాక్షిగానుండి చూచును సర్వమతదు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

జ్ఞానమనువెల్లు నెవరి యజ్ఞాన తమము
 నాశ మొనరించునో, యట్టి జ్ఞాన మెపుడు
 బ్రహ్మమును వెల్లజేయును భాగుగాను
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

పుడమి పరమాత్మయిందున బుద్ధిగలిగి,
 వానియందునె మనసును పాదుకొల్పి,
 నిష్ఠతో, పరాయణలయి నిలుచువారు
 జ్ఞానమును పొంది పాపనాశమ్యకాగ
 శాశ్వత పరమపదమున సతతముంద్రు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

సర్వ భూతమ్యులందును సమతభావ
 మొప్పి, స్థిరమగు మనసుతో నుండువాడు

61

62

63

చావు పుటుకల సంసార చక్రమందు
 బదక, నుండు నిర్దోషమౌ బ్రహ్మ మందు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

64

బ్రహ్మమెరిగిన మనుజుండు వ్యసన పడక
 పొంగిపోడెప్పు ప్రియములు పొందినపుడు
 కష్టములురాగ దుఃఖించకటులె యుండు
 నిశ్చలంబైన బుద్ధియు, నియతివిదదు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

65

బాహ్య విషయాల నాసక్తి పదలిపెట్టి
 ఆత్మసుఖమును నిరతము నందుకొనుచు
 బ్రహ్మనిష్టాను సంధాన పథము గూడి
 అక్షయమ్యగు సుఖమున నలరుచుండు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

66

అస్థిరమ్యింద్రియ సుఖము లహితకరము
 క్షణికమైన, రవంత సుఖమ్య నొసగి

గీతా సతకము

పర్వతమ్మంత దుఃఖముల్ షైన వేయు
విజ్ఞ డెన్నడు కోరదు విషయసుఖము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

67

ఎవడు చనిపోవుటకు ముందు నిందియముల,
కామ క్రోధాది శత్రు వేగముల నణచి
ఇట జయించి, పొందుసుఖమ్ము లిహపరముల
నతడె యోగియై వెలుగు నీ యవనియందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

68

సతత మాత్సును సుఖమును, శాంతిగల్ల
దానియందునె క్రీడించు ధ్యానమును
అత్మయందలి జ్యోతినే యాత్రయించి
బ్రహ్మనిర్మాణమును సదా బదయుయోగి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

69

పాపరహితులు, సంశయ వర్జితులును
మనసు, నిందియములు వశమందు గలిగి

గీతా సతకము

సర్వభూత హితాసక్త స్వాంతమునను
పొందునెష్టు మోక్షము బుహిపుడమి మీద
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

70

కామములువీడ, వాసనాక్షయము కాగ
స్వాంతము జయించి, చిత్రనాశమ్ము పొంది
తాను బ్రహ్మము ననియెడు తత్త్వమేరుగు
యోగికిని బ్రహ్మకైవల్య ముందునెపుడు.
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

71

విషయభోగముల్ బయటనే విడచిపెట్టి
మనసు నణచు, చూపు భ్రూమధ్య నిల్చి
ప్రాణము, నపానములు సమభావములుగ
భయము, కామము, కోపము రయమువీడు
మోక్షగామియే ఇట సదా ముక్తుడగును
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

72

యజ్ఞ తపముల ఘలభోక్త షైన నన్ను
సర్వ లోకాల ప్రభువుగా, సఖుని వలెను

గీతా హతకము

సత్యమేరిగి యోగి పరమశాంతి బొందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

73

చేయు పనియందు ఘలము నాశించకుండ
యుండు వానినే సన్మాసి, యోగి యందు
అగ్నియును, కర్మలవదలినట్టివాడు
కాడు యోగిగా, సన్మాసి గాను భువిని
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

74

కామక్రోధాది, దృశ్య సంకల్పములను,
ఇల ఘలాపేక్ష సంకల్పములను, వీడు
వాడె నిజమైన సన్మాసి, వాడె యోగి
అరయ యోగియు, సన్మాసి యనగ నొకటి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

75

ఫలిత మాశించకయె మంచిపనుల జేయ
కర్మయోగమై బహుసార్థకముగ నొప్పు
యోగ మారూధస్థితికిని నేగ మునికి

గీతా హతకము

శమము సాధనమగును మోక్షమ్యు జేర
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

76

కర్మలందును, విషయ భోగముల యందు
రాగ రహితమ్యుగ మెలగి రక్తివీడి
చిత్త సంకల్పముల సన్మాసించినట్టి
అమలు డెపుడు యోగారూధుడై వెలుంగు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

77

మనిషి సంసారజలధిని మునుగకుండ
తా నధోగతి పాలగు దారిజేనక
తానె యుద్ధరించుకొనంగ పూనవలయు,
భవుని కోరెడు మనసెప్పు బంధువగును
విషయ సుఖములు కోరగా వెతలబెంచు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

78

మనసును జయింప, బంధువై మనిషి నెపుడు
జనన మరణ భవాభీని మునుగనీదు

విషయలోలుని మది కడు వికృత మగుచు
శత్రువై భవాబ్ధిని గూల్చి సతము ముంచు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

79

మదిని వైరాగ్యమునగెల్చి మనిషి పొందు
పరమశాంతిని, ద్వంద్వాల సరకుగొనక
నిల్చి పరమాత్మను మదిని నిశ్చలముగ
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

80

జ్ఞాన విజ్ఞానములు పొంది నట్టివాడు
ఇంద్రియ జయమ్యు పొందగా బుషిగ వెలిగి
స్వర్ణమును, మృత్తికను జూచు సమముగాను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

81

స్నేహితులు, పరిచితు, లుదాసీనులు మరి
శత్రువులు, మధ్యవారును, సాధువులును
బందుగులు, పాపకర్మల నందరి నిల
సమముగా జూచు హాడెపో జ్ఞానయోగి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

82

మనసు, నిందియముల, వశమందు నిలిపి
యోగి యేకాకిట్టే, యానలుడిగి, దేని
గొనక, చిత్తమాత్మను నెలకొల్పవలెను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

83

శుద్ధమగు ప్రదేశమ్యున శుభ్రమైన
ఆసనమునుంచి, దానిపై వాసముంచి
పైన కూర్చుండి, మనసు వ్యాపార మణచి
అత్య శుద్ధికి ధ్యానమ్యు నభ్యసించు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

84

శిరము, కంఠము, కాయమ్యు, స్థిరత నుండ
బ్రహ్మచర్యమ్యుపాటించి, భయము వీడి
దృష్టి నాసాగ్రమున నిల్చి, దిశలు కనక
శాంతమున యోగి పరమాత్మ చింతనుండు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

85

అతిగి తినువాడు, తరచిచూడ తినకుండ
నుండువాడును; నతి నిద్ర బందువాడు

అసలు నిందించకుండగా నటులె యుండు
వాడు; యోగమ్మునకెపుడు పనికిరాడు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

86

యుక్త భోజన, విహారణ యోగ్యముగను
పనులయందు మితమగు ప్రవర్తనమును
మితమునిద్ర, జాగరణము, మెలకువ గల
వాడు పొందును యోగమ్ము భవహరమ్ము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

కోరికలయందు మనసులో కోర్కెలేక
యున్న తరుణాన దానిని సున్నితముగ
నిగ్రహించుచు నాత్మను నిలచునట్లు
యోగి జేయగనె సమాధి యుక్తుడగును
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

గాలి లేకున్న దీపమ్ము కదలకుండ
నిశ్చలమ్ముగ వెలుగుల నిచ్చినట్లు

87

88

యోగి యతచిత్తుడై ధ్యాన యోగమందు
అనుభవించును నానంద మపరిమితము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

89

యోగమున యోగి మనసున దాగి నట్టి
వాసన లణగగా పొందు పరమశాంతి
చిత్తమందున పరమాత్మ స్థిరము నిలువ
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

90

అలవికాదిందియములకు నాత్మ తత్త్వ
మరయ; నిర్మల బుద్ధి యత్యవసరమ్ము
శుద్ధ బుద్ధిని నాత్మలో జొన్నియోగి
పొందుసతము నిరతిశయానంద సుఖము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

91

చపల మనసెచ్చటచటనో సంచరించు
నిలువ దొకచోట, నుండు నిశ్చలముగ
దాని వైరాగ్యమున బట్టి దారి మార్చి

గీతా సతకము

ఆత్మలో స్నిరముగ నుండునట్లు కనుము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

92

శాంతముగ నుండి, మనసున సత్కృ గుణము
గలిగి, వాసనా మాలిన్యములను వీడ
బ్రహ్మభూతు దాత్మానంద భావమును
పొందు నుత్తమ సుఖమును బోంది తోడ
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

93

ధరను తనలోన నన్ని భూతముల గాంచు
అన్ని భూతములందును తన్ను, జూచు
వాడె సమధృష్టిగల యోగి వసుధ యందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

94

దైవమందు సమస్త భూతముల జూచి
సర్వభూతాలలో జూచు శర్వ నెవడు
అతనినే జూచు పరమాత్మ యనవరతము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

95

గీతా సతకము

పరుల సుఖదుఃఖముల యోగి పొలుగొనుచు
వారి కష్టాలు తనవను భావమునను
సానుభూతిని ప్రకటించి సాయపడెడు
యోగియే యోగిశ్రేష్టుల నుత్తముందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

96

సంశయము లేదు మనసు చంచలము పార్థ!
కష్ట సాధ్యమ్యు దాని నిగ్రహము పుడమి
మది వివేక, వైరాగ్యాల నదుపు నుంచి
మంచి యభ్యాసమున, నియంత్రించగలవు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

97

మనసు వశమందు లేని సోమరులకెపుడు
అత్య సాక్షాత్కారించదే యదనునైన
మనసు నెటులైన నిగ్రహించిన నరుందు
యత్పమున యోగసిద్ధిని నందుకొనును
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

98

యోగమభ్యసించునపుడు నుసురు హోగ
 అట్టి వాడిహపరముల వట్టిపోడు
 మంచిపనిచేయువాడు నశించడపుడు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

99

అతడు బహుకాలము వసించి నాకమునను
 పొందు మరుజన్మమీ లోకమందు పిదప
 శ్రీ సదాచారపర గృహ శీమలందు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

100

భోగవాసన లేనప్పు బుద్ధిమంతు
 లైన యోగుల వంశంబులందు పుట్టు
 నతడు; దుర్భఖమీ జన్మ లవనియందు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

101

అట్లు యోగకుటుంబమ్ములందు పుట్టి
 పూర్వదేహ సంబంధమౌ బుద్ధి పొంది
 మోక్షమును పొందగా యత్నములను జేయు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

102

అతడు గతజన్మ సంస్కార మనుసరించి
 లాగబడు నెంతో బలముతో యోగము దిశ
 అట్టివాడు శబ్దబ్రహ్మ నతిగమించు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

103

పాప రహితుడై యత్నించి పట్టుదలను
 జన్మజన్మల యభ్యాస సరణి యోగి
 బడయు క్రైష్ణమౌ యోగమ్ము పరమపదము
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

104

తాపసులకంటే నధికుడు ధ్యాన యోగి
 జ్ఞానికంటేను కడుమిన్న ధ్యాన యోగి
 ధ్యానయోగియే యధికుండు ధరను జూడ
 కాన యోగివి కమ్ము యోగమ్ము పొంది
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

105

సర్వయోగులలో బహు శ్రద్ధ తోడ
 నంతరాత్మను నాయందు నన్యయించి

నిశ్చలమ్యగు భక్తి ధ్యానించు వాడె
పరమ శ్రేష్ఠదనుచు నేను పల్చు చుండు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

106

పొగ యనలమును, దర్శణమ్యును మురికియు
గర్భగత శిశువును మావి గప్పినట్లు
కామమన్నది జ్ఞానమున్ గప్పివేసె
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

107

కామము బహు పాపములకు కారణమ్యు
క్రోధమును గూడి రాజసగుణము నుండు
అగ్నివలె తృప్తి చెందబో దాహుతులకు
నిత్యవైరి మోక్షమునకు, నిల్వి దీని
చిత్తశుద్ధితో సత్కర్మ జేయమెపుడు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

108

శ్రీ ప్రయాగ వేంకటరోహిలక్ష్మీ పత్నినారాయణరాష్ట్రా శ్రీమతి పత్నయతు

- జననం : ట. 6-7-1949
అధ్యాధ్ర శుద్ధ ఏకాదశి, (తొలి ఏకాదశి).
- జననీ జనకులు : శ్రీమతి పాలిజాతమ్మ; బ్రహ్మశ్రీ వేంకట రమణ మాణిక్య సుబ్రహ్మణ్యరాస్తి
- విద్య : M.A. (జీవుతపం)
- ఉద్యోగం : సబ్ లిజిస్టర్ (లైట్ర్స్)
- తోలి ముద్రితం : గీతా శతకము
- అముద్రితాలు : 1. సప్తగీలీశా శతకం, 2. బాలా శతకం.